

Elia — Isa Roa Ambin'ny Folo Sy Roa

Ny lohasaha rehetra hasandratra

Jeff Pippenger

2023-10-17

Mbola miresaka an'i Elia ho tandindona ara-paminaniana isika. Nambaran'i Elia tamin'i Ahaba fa tsy hisy ranonorana, afa-tsy araka ny teniny, mandritra ny telo taona.

Ary Elia Tisbita, izay isan'ny mponina tany Gileada, dia nanao tamin'i Ahaba hoe: Raha velona koa Jehovah, Andriamanitry ny Isiraely, Izay itsangako eo anatrehany, dia tsy hisy ando na ranonorana amin'izao taona izao, afa-tsy araka ny teniko ihany. 1 Mpanjaka 17:1.

Kristy dia mampahafantatra antsika ao amin'ny bokin'i Lioka fa ny telo taona dia telo taona sy tapany raha ny marina.

Ary hoy Izy nanao hoe: Lazaiko aminareo marina tokoa fa tsy misy mpaminany ekena ao amin'ny taniny. Fa lazaiko aminareo marina fa maro ireo mpitondratena tao amin'ny Isiraely tamin'ny andron'i Elia, raha nakatona ny lanitra telo taona sy enim-bolana, ka nisy mosary lehibe eran'ny tany rehetra; nefa tsy nisy nirahina i Elia ho any amin'izy ireny, afa-tsy tany Sarepta, tanàna any Sidona, ho any amin'ny vehivavy mpitondratena anankiray. Lioka 4:24–26.

Ny telo taona sy tapany dia niseho tamin'ny andron'i Ahaba sy Jezebel, ka izany no manondro ireo telo taona sy tapany ara-paminaniana hatramin'ny 538 ka hatramin'ny 1798, izay nanjakan'ny fahefan'ny papa, voasolo tena amin'i Jezebel ao amin'ny fiangonan'i Tyatira, nandritra ny Vanim-potoanan'ny Haizina.

Kanefa, manan-javatra vitsivitsy toheriko aminao Aho, satria milefitra amin'ilay vehivavy Jezebel ianao, izay milaza ny tenany ho mpaminanivavy, mba hampianatra sy hampivily ny mpanompoko hijangajanga sy hihinana zavatra natao fanatitra ho an'ny sampy. Ary nomeko andro hibebehana amin'ny fijangajangany izy; nefa tsy nibebaka izy. Indro, hatsipiko eo am-pandriana izy, ary izay mijangajanga aminy dia hatsipiko ao anatin'ny fahoriana lehibe, raha tsy mibebehana amin'ny asany izy. Ary hovonoiko amin'ny fahafatesana ny zanany; dia ho fantatry ny fiangonana rehetra fa Izaho no mandinika ny voa sy ny fo; ary homeko anareo tsirairay avy araka ny asanareo. Apokalypsy 2:20–23.

Ny “fotoana hibebehana” nomena an'i Jezebel dia telo taona sy tapany tamin'ny andron'i Elia, ary telo taona sy tapany ara-paminaniana hatramin'ny 538 ka hatramin'ny 1798, tao anatin'ny Vanim-potoana Maizina nisy ny fanenjehana nataon'ny fahefana papaly. Ny famaizana an'i Jezebel sy ny mpanjakan'i Eoropa izay nijangajanga taminy dia ny hatsipy eo ambonin'ny fandrian'ny fahoriana sy ny fahafatesan'ny zanany. Nisy fanahy mahatoky koa nandritra ny Vanim-potoana Maizina, izay natsipy teo ambonin'ny fandrian'ny fahoriana ihany koa, nefa ho velona izy. Rehefa natsipy teo ambonin'ny fandrian'ny fahoriana, ny vokatry dia fiainana ho an'ny mahatoky na fahafatesana ho an'ny tsy mahatoky, araka ny “asany.” Ny fandrian'ny fahorian'ny

mahatoky dia niteraka faharetana sy fiainana. Hifarana manakaiky ny fiafaran'ireo telo taona sy tapany ny fandrian'ny fahorian'izy ireo, taloha kelin'ny nialan'i Elia tao Sarepta mba handidy an'i Ahaba hampiantso an'i Isiraely rehetra ho any an-tendrombohitra Karmela.

“Tsy nitohy nandritra ny vanim-potoana manontolo 1260 taona ny fanenjehana ny fiangonana. Noho ny famindram-pony tamin'ny olony dia nohafohezin'Andriamanitra ny andron'ny fizahan-toetra mirehidrehitra nanjo azy. Raha nilaza mialoha ny amin'ilay 'fahoriana lehibe' hanjo ny fiangonana ny Mpamonjy, dia hoy Izy: 'Ary raha tsy nohafohezina izany andro izany, dia tsy hisy nofo ho voavonjy; fa noho ny olom-boafidy dia hohafohezina izany andro izany.' Matio 24:22. Tamin'ny alalan'ny herin'ny Fanavaozana no nampitsaharana ny fanenjehana talohan'ny 1798.” Ilay Fihantsiana Lehibe, 266, 267.

Ny fitsaran'ny “fandrian'ny fahoriana lehibe” ho an'ny papa dia “hamono ny zanany amin'ny fahafatesana”, nefa ny fitsaran'ny “fandrian'ny fahoriana lehibe” dia nahitana fampanantenana fiainana ho an'izay ny asany no naneho ny fahatokiany, araka ny aseho amin'ny fahafatesan'ny zanak'ilay mpitondratena tao Sarepta.

Ary nony tonga izany zavatra izany, dia narary ny zanaky ny vehivavy, tompovavin'ny trano; ary mafy indrindra ny aretiny, ka tsy nisy fofonaina intsony tao aminy. Dia hoy ravehivavy tamin'i Elia: Inona moa no ifandraisako aminao, ry lehilahin'Andriamanitra ô? Tonga atỳ amiko va ianao hampahatsiahy ny fahotako ka hamono ny zanako? Ary hoy izy taminy: Omeo ahy ny zanakao. Dia nalainy teo an-tratrany izy ka nentiny niakatra tao amin'ny efi-trano ambony izay nitoerany, ary napetrany teo am-pandriany. Dia nitaraina tamin'i Jehovah izy ka nanao hoe: Jehovah Andriamanitra ô, efa nitondra loza tamin'ity mpitondratena itoerako ity koa va Hianao tamin'ny namonoanao ny zanany? Dia niampatra tamin'ilay zaza intelo izy ka nitaraina tamin'i Jehovah nanao hoe: Jehovah Andriamanitra ô, mihanta aminao aho, aoka hiverina ao aminy indray ny fanahin'ity zaza ity. Ary Jehovah nihaino ny feon'i Elia; dia niverina tao aminy indray ny fanahin'ilay zaza, ka velona izy. Ary Elia naka ilay zaza ka nitondra azy nidina avy tao amin'ny efi-trano ho ao an-trano, dia natolony ny reniny; ary hoy Elia: Indro, velona ny zanakao. Dia hoy ravehivavy tamin'i Elia: Ankehitriny izao no ahafantarako fa lehilahin'Andriamanitra ianao, ary marina ny tenin'i Jehovah eo am-bavanao. 1 Mpanjaka 17:17–24.

Ilay mpitondratena dia nahafantatra fa Elia dia “olona avy amin'Andriamanitra,” satria “ny tenin'i Jehovah” izay nampiverina ny zanany ho amin'ny fiainana dia teny “marina.” Ny dingana telo nataon'i Elia tamin'ny nivalanany teo ambonin'ny zanaky ny mpitondratena dia takatry ny mpitondratena ho ilay “teny” teo am-bavan'i Elia amin'ny maha-“marina” azy. Ny teny Hebreo hoe 'emeth' dia nadika ao amin'ilay andalan-teny hoe “marina,” ary maneho ny hery mamorona an'i Alfa sy Omega. Izy io no teny Hebreo voaforon'ny litera voalohany sy fahatelo ambin'ny folo ary farany amin'ny abidy Hebreo, ary maneho Ilay Hery izay mahavita mampody ny maty ho amin'ny fiainana.

Ny mpino, tahaka ireo tsy mpino tao anatin'ilay “habaka” amin'ny fotoam-pahasoavana hotsapaina izay asehon'ny telo taona sy tapany, dia nandray ny fitsaran'ny “fandrian'ny fahoriana.” Fahafatesana no niafaran'ny zanak'ilay sokajy izay nanaraka ilay vehivavy janga, izay

nijangajanga sy nampianatra ny foto-pampianaran'ny fanompoan-tsampy. Fiainana kosa no nomena ilay sokajy hafa izay nanaraka ny torolalan'i Elia, ary nino ny Tenin'ny "fahamarinana."

Nanaraka ny didin'i Elia ilay mpitondratena ka nitondra rano ho azy sy nanome azy mofo, ary ny fankatoavany ny tenin'ny mpaminany dia maneho ny mahatoky tamin'ny Vanim-potoana Maizin'i Tyatira. (Tsara homarihina fa rehefa mandidy ilay mpitondratena i Elia mba hamahana azy aloha, ary avy eo hamahana ny zanany lahy sy ny tenany, dia izao no aseho amin'izany: i Elia no mandray voalohany ny hanina hohanina. Izy no mandray voalohany ny hafatra, ary aorian'izany ny fiangonana.) Ampahafantarina antsika fa ny asan'ny mahatoky dia lehibe kokoa tamin'ny farany noho ny tany am-piandohana.

Ary soraty ho an'ilay anjelin'ny fiangonana any Tyatira izao: Izao no lazain'ny Zanak'Andriamanitra, Ilay manana maso tahaka ny lelafo mirehitra, ary ny tongony tahaka ny varahina voadio tsara: Fantatro ny asanao, sy ny fitiavanao, sy ny fanompoanao, sy ny finoanao, ary ny faharetanao, ary ny asanao; ary ny farany dia mihoatra noho ny voalohany. Apokalypsy 2:18, 19.

Ny mahatoky dia naneho "asa" tsara nandritra ny "fotoana" nomena ny fahefan'ny papa hibebahana, nefa ny asany tamin'ny farany dia "mihoatra noho ny voalohany." Raha hifarana ny "fotoana," Kristy dia nandefa ilay kintan'ny maraina amin'ny fanavaozana, izay nanomboka ny asa tsy hiaretana intsony ny fahefan'ny papa, izay nampianatra ny fiangonana "hijangajanga sy hihinana zavatra natao fanatitra ho an'ny sampy."

Ary izay mandresy ka mitandrana ny asako hatramin'ny farany dia homeko fahefana amin'ny firenena; ary hanapaka azy amin'ny tsorakazo vy izy; hoto rotoroina tahaka ny vilan'ny mpanefy tanimanga izy; dia tahaka izay efa noraisiko tamin'ny Raiko. Ary homeko azy ny kintan'ny maraina. Izay manan-tsofina, aoka izy hihaino izay lazain'ny Fanahy amin'ny fiangonana. Apokalypsy 2:26–29.

Kristy dia nanana "zavatra vitsivitsy hanoherana" ireo mahatoky tamin'ny fiandohan'ny "fe-potoana" nomena ny fahefan'ny papa hibebahana, satria navelany i Jezebela, "izay milaza ny tenany ho mpaminanivavy, hampianatra sy hamitaka ny mpanompoko hijangajanga sy hihinana zavatra natolotra ho fanatitra amin'ny sampy." Fa amin'ny faran'ilay "fe-potoana" dia hitsahatra tsy handefitra amin'ny fahefan'ny papa intsony ireo mahatoky, ka tsy hamela azy hanohy ny famitahany.

"Tamin'ny taonjato fahefatra ambin'ny folo dia nipoitra tany Angletera ilay 'kintan'ny marainan'ny Fanavaozana.' I John Wycliffe no mpialoha lalana ny fanavaozana, tsy ho an'i Angletera ihany, fa ho an'ny Kristianisma manontolo. Ilay fanoherana lehibe an'i Roma, izay navela hambarany, dia tsy mba hanginina na oviana na oviana. Izany fanoherana izany no nanokatra ny tolona izay hiafara amin'ny fanafahana ny isam-batan'olona, ny fiangonana, ary ny firenena." The Great Controversy, 80.

Ny sakafo izay hanin'ny mpanompon'Andriamanitra dia ny fampianarana na ny hafatra izay raisiny. Ny fijangajangana dia ny fampiasan'ny fiangonana ny fahefan'ny fanjakana mba hanatanterahana ny fampiharana an-tery ny fampianarany manompo sampy. Tamin'ilay "fotoana"

nomena an'i Jezebela hibebehana, dia nandositra nankany an-efitra ny fiangonana mba hahazo fiarovana.

Ary nandositra nankany an-efitra ravehivavy, izay misy toerana voaomana ho azy avy amin'Andriamanitra, mba hamahan'izy ireo azy any mandritra ny arivo amby roanjato sy enim-polo andro.... Ary nomena elatra roa an'ny voromahery lehibe ravehivavy, mba hanidinany ho any an-efitra, ho any amin'ny fitoerany, izay anomezana sakafo azy mandritra ny andro iray sy andro roa ary antsasaky ny andro, lavitry ny tavan'ny menarana. Ary namoaka rano avy tamin'ny vavany tahaka ny safo-drano hanaraka ilay vehivavy ny menarana, mba hahatonga azy hoentin'ny safo-drano. Fa ny tany nanampy an-dravehivavy, ary nisokatra ny vavany ka nitelina ny safo-drano izay naloaky ny dragona avy tamin'ny vavany. Apokalypsy 12:6, 14–16.

Nandritra ny fotoan'ny fanenjehana nataon'i Jezebela sy Ahaba, Obadia dia naneho ny fiarovana izay nomen'ny tany efitra tamin'ny andron'ny fitondran'ny fahefana papaly.

Ary nantsoin'i Ahaba i Obadia, izay lehiben'ny tao an-tranony. (Ary Obadia natahotra mafy an'i Jehovah; fa tamin'ny andro namonoan'i Jezebela ny mpaminanin'i Jehovah dia naka mpaminany zato Obadia ka nanafina azy dimampolo avy tao an-johy iray, ary namelona azy tamin'ny mofo sy rano.) 1 Mpanjaka 18:3, 4.

Ny asan'i Obadia tamin'ny nanafenany ireo mpaminany tsirairay avy dimampolo tao anaty zohy dia tandindon'ny toerana tany an-efitra izay nomanin'Andriamanitra hamelomana ny mahatoky, dia ireo izay nandà tsy hihinana ny foto-pampianaran'ny papa, ary izay nandà koa tsy hanaiky ilay fifandraisana tsy masina asehon'ny fijangajangany tamin'ireo mpanjakan'i Eoropa. Ny fe-potoana izay nanirahana an'i Elia ho any amin'ilay mpitondratena tao Sarepta mba hahazoany sakafo sy fiarovana amin'i Jezebela sy Ahaba dia ilay fe-potoana nandositran'ny fiangonana ho any an-efitra, ary ny toerana nomanin'Andriamanitra ho azy ireo dia nasehon'ny asan'i Obadia.

Ny toerana niafenan'i Elia tao Sarepta, izay antsoina hoe “Zarephath” amin'ny teny hebreo, dia midika hoe fanadiovana. Rehefa tapitra ny fotoana nomena an'i Jezebela hibebehana, dia nankany amin'i Obadia Elia ka nandidy an'i Ahaba hiantso ny Isiraely rehetra ho any Karmela.

Ary raha teny an-dalana Obadia, indro Elia nifanena taminy; ary nahafantatra azy izy ka niankohoka tamin'ny tavany, dia nanao hoe: Hianao va no Elia tompoko? Ary izy namaly azy hoe: Izaho ihany; mandehana, lazao amin'ny tomponao hoe: Indro, atỳ Elia. 1 Mpanjaka 18:17, 18.

Ny fotoana niainan'i Elia niaraka tamin'ilay mpitondratena tao Sarepta dia maneho ny Andro Maizina. Ao amin'ny fitantarana momba an'i Elia sy ilay mpitondratena, dia nanangona kitay roa izy, fa efa hiharan'ny fahafatesana. Ny mpitondratena, ao amin'ny faminaniana, dia fiangonana; ary izy no naneho ny fiangonana tany an-efitra izay efa ho faty.

Ary ho amin'ny anjelin'ny fiangonana any Sardisy soraty hoe: Izao no lazain'izay manana ny Fanahy fiton'Andriamanitra sy ny kintana fito: Fantatro ny asanao, fa manana anarana ho velona ianao, nefa maty. Miambena, ka ampaherezo izay sisa tavela, izay efa ho faty; fa tsy

hitako tanteraka eo anatrehan'Andriamanitra ny asanao. Apokalypsy 3:1, 2.

Nangangalap siya ng “dalawang patpat,” at naghahanda na para sa kaniyang kamatayan nang gambalain siya ni Elias.

Dia tonga tamin'i Elia ny tenin'i Jehovah ka nanao hoe: Mitsangàna, mandehana any Zarefata, izay an'i Sidona, ka mitoera any; indro, efa nandidy mpitondratena iray any Aho hamelona anao. Dia nitsangana izy ka nankany Zarefata. Ary nony tonga teo am-bavahadin'ny tanàna izy, indro, nisy vehivavy mpitondratena teo nanangona kitay; dia niantso azy izy ka nanao hoe: Masina ianao, mba itondray rano kely amin'ny siny aho hosotroiko. Ary raha nandeha haka izany ravehivavy, dia niantso azy indray izy ka nanao hoe: Masina ianao, mba itondray sombi-mofo kely eny an-tananao aho. Fa hoy ravehivavy: Raha velona koa Jehovah Andriamanitrao, tsy manana mofo voaendy aho, fa koba eran-tanana sisa ao anaty barika sy menaka kely ao anaty tavoara; ary indro, manangona kitay roa aho mba hidirako handrahoako izany ho anay mianaka, dia hohaninay, ka ho faty izahay. 1 Mpanjaka 17:8–12.

Ang biyuda sa Sarepta ay namumulot ng “dalawang patpat.” Ang biyuda ay kumakatawan sa mga tapat sa panahon ni Jezebel. Ang kaniyang anak ay kumakatawan sa mga nasa kasaysayan ng Thyatira na namatay taglay ang pangakong muling bubuhayin sa unang pagkabuhay na mag-uli.

Ary hitako ny seza fiandrianana, ary nisy nipetraka teo amboniny, ka nomena fitsarana izy; ary hitako ny fanahin'izay notapahin-doha noho ny filazana an'i Jesosy sy noho ny tenin'Andriamanitra, ary izay tsy niankohoka tamin'ilay bibidia na tamin'ny sariny, sady tsy nandray ny mariny teo amin'ny handriny na teo amin'ny tanany; ary velona izy ireo ka niara-nanjaka tamin'i Kristy arivo taona. Fa ny sisa amin'ny maty dia tsy mbola velona indray mandra-pahatapitry ny arivo taona. Izany no fitsanganana voalohany. Sambatra sy masina izay manana anjara amin'ny fitsanganana voalohany; amin'ireny tsy manan-kery ny fahafatesana faharoa, fa ho mpisoron'Andriamanitra sy Kristy izy, ary hiara-manjaka aminy arivo taona. Apokalypsy 20:4–6.

Ny mpitondratena koa dia maneho ireo vitsy tao Sardisy, izay mendrika ka nomena fitafiana fotsy.

Manana anarana vitsivitsy ihany ianao ao Sardisy izay tsy nandoto ny fitafiany; ary hiara-mandeha amiko mitafy fotsy ireo, fa mendrika izy. Izay maharesy, izy no hotafiana fitafiana fotsy; ary tsy hamafa ny anarany hiala ao amin'ny bokin'ny fiainana Aho, fa hiaiky ny anarany eo anatrehan'ny Raiko sy eo anatrehan'ny anjeliny. Apokalypsy 3:4, 5.

Ireo izay tao amin'ny fiangonana fahefatra tany Tyatira, izay maty tamim-pahatokiana, asehon'ny zanaky ny mpitondratena, dia nomena fitafiana fotsy tamin'ny tombo-kase fahadimy.

Ary rehefa novahany ny tombo-kase fahadimy, dia hitako teo ambanin'ny alitara ny fanahin'izay novonoina noho ny tenin'Andriamanitra sy noho ny fijoroana ho vavolombelona izay nohazoniny; ary niantso tamin'ny feo mahery izy ireo ka nanao hoe: Mandra-pahoviana, Tompo ô, masina sy marina, no tsy hitsaranao sy hamalianao ny ranay amin'izay monina ambonin'ny tany? Ary samy nomena akanjo fotsy avy izy rehetra; ary voalaza taminy fa mbola hiala sasatra kelikely ihany izy, mandra-pahatanteraky ny isan'ny mpiara-manompo aminy koa sy ny rahalahiny, izay hovonoina tahaka azy. Apokalypsy 6:9–11.

Ny maritioran'ny Vanim-potoana Maizina dia nomena akanjo fotsy, ary nolazaina taminy mba hiala sasatra ao am-pasana mandra-pahafaty vondrona iray hafa amin'ireo maritioran'ny papa, tahaka ny namonoana azy ireo. Efa novonoin'ny fahefan'ny papa izy ireo nandritra ny fe-potoana telo taona sy tapany, ary nampanantenaina fa hotsaraina amin'ny farany ny fahefan'ny papa, nefa tsy raha tsy efa hovanoina ny vondrona faharoa amin'ireo maritioran'ny papa, mandritra ny krizin'ny lalàn'ny Alahady izay ho avy tsy ho ela. Sister White dia mampifandray ny fangatahan'ireo maritiora ny amin'ny fitsarana ny fahefan'ny papa amin'ny andalan-teny roa ao amin'ny bokin'ny Apokalypsy.

«Rehefa novohana ny tombo-kase fahadimy, dia hitan'i Jaona, ilay Mpanambara, tao amin'ny fahitana, teo ambanin'ny alitara, ny antokon'izay novonoina noho ny Tenin'Andriamanitra sy ny filazana an'i Jesosy Kristy. Taorian'izany dia tonga ny toe-javatra voalaza ao amin'ny toko fahavalo ambin'ny folo amin'ny Apokalypsy, rehefa antsoina hivoaka avy ao Babylona ireo izay mahatoky sy marina. [Apokalypsy 18:1–5, notononina.]» Manuscript Releases, boky faha-20, 14.

Ny Apokalypsy toko fahavalo ambin'ny folo andininy iray ka hatramin'ny dimy dia maneho ireo feo roa ao amin'ny andininy voalohany sy ny andininy fahefatra. Ny feo faharoa dia ilay antso hivoaka avy ao Babylona, ary izany no manamarika ny fiandohan'ny fanenjehana noho ny lalàn'ny Alahady, rehefa ny hetsika mahery ataon'ny anjely fahatelo no miantso ny ondry hafa an'Andriamanitra hivoaka avy ao Babylona. Izy koa dia mametraka ilay andalan-teny avy amin'ny tombo-kase fahadimy eo amin'ny fanokafana ny tombo-kase fahafito.

“[Apokalypsy 6:9–11 nalaina teny]. Eto dia nisy sehatra naseho tamin'i Jaona izay tsy zava-misy tamin'izany fotoana izany, fa izay mbola ho tanteraka amin'ny fotoana iray any aoriana.”

“Nampahafantarina 8:1–4 voatonona.” Manuscript Releases, boky faha-20, 197.

Ao amin'ny toko fahavalo ao amin'ny Apokalypsy, andininy iray ka hatramin'ny efatra, dia voasokatra ny tombo-kase fahafito.

Ary rehefa novahany ny tombo-kase fahafito, dia nisy fahanginana tany an-danitra tokony ho antsasak'adiny. Ary hitako ireo anjely fito izay nitsangana teo anatrehan'Andriamanitra; ary nomena trompetra fito izy. Ary nisy anjely iray koa tonga ka nitsangana teo amin'ny alitara, nitondra fanatitra fandroana ditin-kazo manitra volamena; ary nomena ditin-kazo manitra be dia be izy mba hanaterany izany miaraka amin'ny vavaky ny olona masina rehetra eo ambonin'ny alitara volamena izay teo anoloan'ny seza fiandrianana. Ary ny setroky ny ditin-kazo manitra, izay niaraka tamin'ny vavaky ny olona masina, dia niakatra teo anatrehan'Andriamanitra avy tamin'ny tanan'ilay anjely. Apokalypsy 8:1–4.

Ny vavaky ny maritiora tamin'ny Andro Maizina, izay eo ambanin'ny tombo-kase fahadimy no mangataka amin'Andriamanitra mba hitondra fitsarana amin'ilay vehivavy janga izay mijangajanga amin'ny mpanjakan'ny tany, dia miakatra “eo anatrehan'Andriamanitra,” rehefa voasokatra ny tombo-kase fahafito. Ny tsindrimandry dia mampifandrindra ny fanokafana ny tombo-kase fahafito amin'ny feo faharoa ao amin'ny Apokalypsy toko fahavalo ambin'ny folo; fa

amin'io feo faharoa io no ahatsiarovan'Andriamanitra ny helony, ary amin'izay no ampiarahiny indroa ny fitsarany aminy. Indray mandeha ho an'ireo maritiora tamin'ny Andro Maizina, ary indray mandeha ho an'ny fandatsahan-drà amin'ny krizin'ny lalàn'ny Alahady.

Ary reko feo hafa avy tany an-danitra aho nanao hoe: Mivoaha avy ao aminy, ry oloko, mba tsy hiray ota aminy ianareo, ary mba tsy handray ny lozany. Fa tafakatra hatrany an-danitra ny fahotany, ary tsaroan'Andriamanitra ny helony. Valio izy tahaka ny namaliany anareo, ary avereno indroa heny ho azy araka ny asany; ao amin'ny kapoaka izay namenoany no fenoy indroa heny ho azy. Apokalypsy 18:4–6.

Ny vitsy tao Sardisy izay tsy nandoto ny fitafiany dia maneho ireo izay nivoaka avy tamin'ny tantaran'i Tyatira izay nifarana tamin'ny 1798. Izy ireo dia asehon'ilay mpitondratena tao Sarepta, mpitondratena izay handeha ho any amin'ny fampakaram-bady tamin'ny 1844.

“Ny fihavian'i Kristy amin'ny maha-Mpisoronabentsika Azy ho ao amin'ny fitoerana masina indrindra, ho amin'ny fanadiovana ny fitoerana masina, izay aseho ao amin'ny Daniela 8:14; ny fihavian'ny Zanak'olona ho eo amin'ny Fahagolan'andro, araka izay aseho ao amin'ny Daniela 7:13; ary ny fihavian'ny Tompo ho ao amin'ny tempoliny, izay nambaran'i Malakia mialoha, dia famaritana ny tranga iray ihany; ary izany koa dia asehon'ny fihavian'ny mpampakatra ho amin'ny fampakaram-bady, izay nofaritan'i Kristy tao amin'ny fanoharana ny amin'ny virijina folo, ao amin'ny Matio 25.” The Great Controversy, 426.

Ilay mpitondratena dia nanomana ny sakafo harivany farany talohan'ny hahafatesany, raha nandidy azy hanompo Azy i Elia. Izy dia tandindon'ireo vitsy mahatoky tany Tyatira, izay nifindra ho amin'ireo vitsy mahatoky tany Sardisy, izay nanangona “kitay roa” ho amin'ny “afo”.

Ny “tehina roa” dia maneho ny trano roa tonta tamin'ny Isiraely fahiny, izay nohitsakitsahin'ny fanompoan-tsampy ary avy eo ny fahefana papaly, nefa tokony hangonina hiaraka sy hampiraisina ho “tehina iray” ao amin'ny tantaran'ny taona 1798 ka hatramin'ny 1844.

Dia tonga tamiko indray ny tenin'i Jehovah nanao hoe: Ary ianao, ry zanak'olona, maka tapa-kazo iray ho anao, ka soraty eo amboniny hoe: Ho an'i Joda sy ny zanak'Isiraely namany; dia makà tapa-kazo iray hafa, ka soraty eo amboniny hoe: Ho an'i Josefa, dia ny tapa-kazon'i Efraima, sy ny taranak'Isiraely rehetra namany; ary ampiraiso izy roa mba ho tapa-kazo iray, ka ho tonga iray eo an-tananao. Ary rehefa hiteny aminao ny zanaky ny firenenao ka hanao hoe: Tsy hambaranao aminay va izay tianao holazaina amin'izao zavatra izao? dia lazao aminy hoe: Izao no lazain'i Jehovah Tompo: Indro, halaiko ny tapa-kazon'i Josefa, izay eo an-tanan'i Efraima, sy ny firenen'Isiraely namany, dia hapetako aminy mbamin'ny tapa-kazon'i Joda, ka hataoko tapa-kazo iray izy, ary ho iray eo an-tanako. Ary ireo tapa-kazo izay soratanao dia ho eo an-tananao eo imasony. Ary lazao aminy hoe: Izao no lazain'i Jehovah Tompo: Indro, halaiko avy any amin'ny jentilisa, izay nalehany, ny zanak'Isiraely, ka hangoniko avy amin'ny lafiny rehetra izy, ary hoentiko ho any amin'ny taniny; ary hataoko firenena iray ao amin'ny tany, eo ambonin'ny tendrombohitry ny Isiraely, izy; ary mpanjaka iray no ho mpanjaka aminy rehetra; ary tsy ho firenena roa intsony izy, ary tsy hisara-bazana ho fanjakana roa intsony na oviana na oviana; ary tsy handoto tena intsony amin'ny sampiny sy ny zava-betaveta ataony, na amin'ny fahadisoany rehetra; fa hohonjeko hiala amin'ny fitoerana rehetra nitoerany izay

nanotany, ary hodievoiko izy; ka dia ho oloko izy, ary Izaho ho Andriamaniny. Ary Davida mpanompoko no ho mpanjaka aminy; ary iray ihany no ho mpiandry azy rehetra; dia handeha amin'ny fitsipiko izy sady hitandrina ny didiko ka hanao izany. Ary honina ao amin'ny tany nomeko an'i Jakoba mpanompoko izy, dia ilay nonenan'ny razanareo; eny, honina ao izy, dia izy sy ny zanany ary ny zanaky ny zanany mandrakizay; ary Davida mpanompoko no ho lehibeny mandrakizay. Ary hanao faneken'ny fiadanana aminy Aho; ho fanekena mandrakizay aminy izany; ary hampitoeriko izy, sy hahamaro azy, ary hapetrako eo afovoany mandrakizay ny fitoerako masina. Ny tabernakeliko koa ho eo aminy; eny, Izaho ho Andriamaniny, ary izy ho oloko. Ary ho fantatry ny jentilisa fa Izaho Jehovah no manamasina ny Isiraely, raha eo afovoany mandrakizay ny fitoerako masina. Ezekiela 37:15–28.

Rehefa miala avy ao Sarepta i Elia mba hiantso an'i Ahaba sy ny Isiraely rehetra ho any an-Tendrombohitra Karmela, ny fiangonana mpitondratena izay nandositra ho any an-efitra dia nanangona tapa-kazo roa ho amin'ny afo izay manadio mialoha ny mpitondratena alohan'ny fanambadiana amin'ny 22 Oktobra 1844. Ny fanangonana ireo tapa-kazo roa dia ny fanangonana ny hetsika Millerita izay tanterahina ao anatin'ny fe-potoana enimpolo sy dimy taona farany izay voafaritra ao amin'ny Isaia toko fahafito. Nijaly tamin'ny ozon'i Mosesy ny fanjakana avaratra nanomboka tamin'ny 723 tal. J.K. ka hatramin'ny 1798, ary nijaly tamin'izany ozona izany koa ny fanjakana atsimo nanomboka tamin'ny 677 tal. J.K. ka hatramin'ny 1844. Tamin'ny 1844, ireo taranaka ara-panahin'ireo firenena roa ara-bakiteny ireo dia nangonina ho tapa-kazo iray, na firenena iray.

Raha tsy misy hafa intsony, Ezekiela dia mamaritra ireo tapa-kazo roa ho firenena roa, izay tonga firenena iray.

Fa ny lohan'i Syria dia Damaskosy, ary ny lohan'i Damaskosy dia Rezina; ary ao anatin'ny dimy amby enimpolo taona dia hovakivakina Efraima ka tsy ho firenena intsony. Ary ny lohan'i Efraima dia Samaria, ary ny lohan'i Samaria dia zanak'i Remalia. Raha tsy mino ianareo, dia tsy hiorina tokoa ianareo. Isaia 7:8, 9.

Raha tsy hino ny faminanian'ny dimy amby enim-polo taona isika, dia tsy ho tafatoetra.

Hanohy haseho ato amin'ny lahatsoratra manaraka ny tandindona momba an'i Elia.